

Rapportage Project 'Disconan Bieu'

periode: november 2004 tot en met maart 2005

N.B. In verband met publicatie op het internet zijn enkele personen in dit verslag geanonimiseerd.

De volgende werkzaamheden moeten volgens de planning in de periode nov. 2004 t/m maart 2005 zijn verricht:

- catalogiseren eigen collectie¹
- verwerken gegevens (voor zover aanwezig) vreemde collecties²
- koppeling van gegevens betreffende op de opnamen participerende musici aan de fonografische gegevens (concept)³
- nadere oriëntatie op meest recente ontwikkeling in geluids-restauratietechniek
- revisie en modernisering mobile opname-installatie⁴
- voorbereiding / afspraken reis naar Aruba, Bonaire en Curaçao
- lokaliseren van musici, voor zover in Nederland woonachtig aanvang met interviews

Voor de maanden april en mei 2005 staat gepland: uitwerking en digitalisering van de vergaarde gegevens, inrichting van de 'files' voor aanvulling met informatie uit de komende onderzoeksperiode.

1. Catalogiseren

1.1 Voorbereiding: overzicht ensembles 1957-1970

De boeken van Martijn bieden goede basisgegevens betreffende de bezetting van de Curaçaose ensembles.⁵ Helaas zijn de werken uitgevoerd met een wat rommelig, onvolledig register. Omdat vaak op deze gegevens moet worden teruggegrepen is het opzetten van een nieuw register een zinvolle investering van tijd. Het register is aangevuld met gegevens uit andere bronnen⁶, waardoor een vrijwel compleet overzicht is ontstaan van de ensembles die tussen 1957 en 1970 op Curaçao actief zijn geweest. Het bestand bevat momenteel 792 namen van groepen en solo-artiesten. Opgenomen is de periode waarin een betreffend

¹ De eigen collectie omvat ca. 250 platen.

² Het leeuwendeel van deze gegevens bestaat uit de catalogi van de Openbare Bibliotheek Curaçao. Hierin zijn gegevens betreffende titel, componist, tekstdichter en uitvoerenden opgenomen van ca. 1000 platen die voor het project relevant zijn. Deze gegevens zullen tijdens het verblijf op Curaçao moeten worden aangevuld met merk, matrijs- en catalogusnummer.

³ Hierbij zullen gegevens van de bands en orkesten zoals opgegeven in Martijn, S. "Yapi", 'Kòrsou Musikal, un dokumentashon di nos historia musikal popular entre 1930 i 1989' Revisá i Adaptá 1° Tomo Dékadanán 30, 40 i 50 (Curaçao z.j.) en 'Kòrsou Musikal, un dokumentashon di nos historia musikal popular entre 1930 i 1989' Tomo 2 Dékadanán 60, 70 i 80 i Gruponan Speshal (Curaçao, 1999) worden gekoppeld aan de inmiddels geïnventariseerde platen. Tijdens het verblijf op Curaçao zal dit als basis dienen voor de te verrichten interviews.

⁴ Voor transcriptie van platen uit de voorgaande periode is een mobiele installatie samengesteld welke uitstekend heeft gefunctioneerd. Om de kans op storing ter plaatse te verkleinen verdient grondige inspectie van de apparatuur aanbeveling, terwijl de technische ontwikkeling noopt tot vervanging van enige componenten.

⁵ Martijn, S. "Yapi", Korsow Musikal, Un dokumentashon di nos historia musikal entre 1930 i 1989, tomo 1, Dékadanán 30, 40 i 50 (z.p. 2002)

Martijn, S. "Yapi", Korsow Musikal, Un dokumentashon di nos historia musikal entre 1930 i 1989, tomo 2, Dékadanán 60, 70 i 80 i Gruponan Speshal (Curaçao 1999)

⁶ Corsow Cantando (Curaçao 1962)

Corsow Musical, Revista musical, folklórico y cultural na servicio di Pueblo di Antillas Neerlandés (Curaçao 1965)

Palm, Edgar, Muziek en Musici van de Nederlandse Antillen (Curaçao z.j.)

ensemble speelde en een verwijzing naar de bron. Dit overzicht is een goed hulpmiddel gebleken bij een grove bepaling van de periode waarin de platen kunnen zijn opgenomen, noodzakelijk voor een eerste selectie van het materiaal. Ook is gebleken dat een aantal ensembles niet in de overzichtswerken voorkomen terwijl er wel platen van zijn uitgebracht. Mogelijk zijn dit zogenaamde studiocombinaties; ensembles van personen die alleen voor de plaatopname bij elkaar zijn gebracht.

Helaas is het vooralsnog niet mogelijk om een dergelijk overzicht te maken voor Aruba en Bonaire. Het muzikleven op deze eilanden is nog niet beschreven zoals op Curaçao. Vooral op Aruba zal wat dit betreft nog wel het nodige te onderzoeken blijken te zijn. Gelukkig is de Arubaanse samenleving klein van omvang en zeer coöperatief, zodat verwacht mag worden dat vrij vlot gegevens van bepaalde ensembles kunnen worden achterhaald.

1.2 Discografische opzet:

Ten opzichte van het project 'Disconan Bieuw' (betreffende de periode voor 1957) is de registratie van de gegevens gewijzigd. Vrijwel alles wordt nu meteen vastgelegd. Matrijsnummer, titel, uitvoerenden, solist, componist / arrangeur, merk, catalogusnummer, dans, conditie van de plaat en vindplaats alsmede verwijzing naar de CD met digitale kopie en back up. Tevens is er een rubriek in het bestand gereserveerd waarin opmerkingen kunnen worden geplaatst. Voor de verwerking is gekozen voor het programma Excel, omdat met dit programma eenvoudig gealfabetiseerd kan worden op diverse rubrieken. Daarbij is het eenvoudig te converteren naar Word. In tegenstelling tot de 'kaartenbak' programma's, waarbij veelal slechts de kaart met de 'treffer' wordt getoond, blijft, ongeacht de gekozen rubricering, overzicht over de gehele lijst mogelijk. De geboden kopieerfuncties maken het eenvoudig vlot en foutloos in te voeren.

Tijdens het project 'Disconan Bieuw' is al aandacht besteed aan de vraag wat de meest voor de hand liggende opzet van de discografie zou zijn. Overzichtelijkheid en volledigheid moeten gepaard worden aan gebruikersvriendelijkheid. Ook nu is weer notitie genomen van de opzet van dergelijke publicaties en de gehanteerde gebruikerscriteria. Dit met het oog op standaardisering van de opzet, zodat het uiteindelijke document voor een ieder gemakkelijk raadpleegbaar zal zijn. Hoewel de discografische beschrijving nog geen standaarden kent zoals die sinds jaar en dag voor geschreven bronnen bestaan lijken zich toch een officieuze regels te hebben ontwikkeld. Gebruik is gemaakt van: Foreman, L. Systematic discography (Londen, 1974) en zijn - als voorbeeld en inspiratiebron - vele discografieën en catalogi bekeken.⁷

⁷ Dit betreft voornamelijk:

- Badrock, A. Dominion Records (Bournemouth 1986)
- Eyle, Wim van, e.a. The Dutch jazz & blues discography, 1916-1980 (Utrecht 1981)
- The Gramophone, popular record catalogue (volume 1, master edition) (z. pl. 1956)
- Leadbitter, M. en N. Slaven Blues Records 1943-1966 (Londen 1968)
- Randall, F.O. Willem Mengelberg, A Discography (z.pl. 1988)
- Rust, B. Jazz Records 1897-1942 (Chigwell 1975)
- Rust, B. en E.S. Walker British Dace Bands 1912-1939 (Londen 1973)
- Sackville-West, E. en D. Shawe-Taylor The Record Guide (Londen 1951)
- Stikvoort, P. Popzamelwerk '75; alle popelpees van 1975 (Amsterdam 1976) (van dit werk zijn ook de jaargangen 1976 t/m 1984 bekeken m.u.v. 1980).

Dit heeft ertoe geleid dat globaal de opzet gekozen zal worden van Brian Rust, terwijl *The Dutch Jazz & Blues Discography 1916-1980* een goed voorbeeld vormt voor de notering van grammofoonplaten waarvoor de master op tape is vervaardigd.⁸ Verder is een afweging gemaakt van de wijze waarop de gebruikers de toekomstige discografie zullen benutten, terwijl door de ervaring met de in het voorgaande project vervaardigde discografie één en ander kan worden verfijnd. Naast de normale opzet (gealfabetiseerd op uitvoerenden, hierbinnen chronologisch geordend) bestaat behoefte aan een register op componist en op titel. Ervaringen met het eerste project hebben aangetoond dat ook vaak een register op rhytmе/danssoort wordt verlangd. In de loop der jaren bereikten mij vragen als: *'Wat zijn de walsen die Edgar Palm heeft opgenomen?'* of *'Wat is er aan calypso's opgenomen in die periode?'* In de eerste discografie is gekozen voor een opzet waarin ieder label een eigen rubriek heeft. Dit is discografisch niet ongebruikelijk, maar het draagt wel sterk het stempel van de fonografisch-historische benadering. Muzikaal gezien zou het te prefereren zijn per uitvoerende het materiaal te vermelden. In de periode ca. 1957-ca. 1970 is er sprake van veel kleine labels, terwijl de grotere orkesten voor verschillende labels opnamen hebben gemaakt. Rubricering op label zal daardoor onoverzichtelijk worden. Er zal dus worden gepoogd tot een opzet te komen waarbij op uitvoerende is gerubriceerd.

Al bij de eerste discografie is, gezien de eisen die de gebruikers aan de discografie zullen stellen, besloten een weinig af te wijken van het criterium 'lokaal opgenomen'. Stukken door Antillianen / Arubanen opgenomen buiten het eilandgebied zullen ook worden opgenomen. Zo kunnen bijvoorbeeld de verrichtingen van de gitarist/bassist Julian B. Coco over de periode 1950-1970 worden gevolgd. In 1953 vertrok Julian naar Nederland na bij Henriquez en Hoyer lokaal platen te hebben gemaakt. In de jaren rondom 1957 nam hij op als begeleider van Juan Serrano, rondom 1965 als solist. Reclameplaten en ander materiaal die, gericht op de Antillen en Aruba, elders zijn opgenomen verdienen ook een plaats. Het selectiecriterium voor toelating in de discografie is dus naast 'lokaal opgenomen' aangevuld met 'afkomst van de compositie, uitvoerenden, taal en bestemming'. Op deze wijze wordt het overzicht ook van grote waarde als document bij het speuren naar muziek ter illustratie van de geschiedenis.

1.3 Catalogiseren eigen collectie:

Het catalogiseren van de eigen collectie is voltooid.

1.4 Catalogiseren vreemde collecties:

Twee belangrijke 'vreemde' collecties zijn gecatalogiseerd: de Collectie R. en de Collectie van de Bibliotheek Publiko Korsow (Openbare Bibliotheek Curaçao).

De heer Rodriguez heeft een interessante verzameling Antilliaanse en Arubaanse 33 en 45 toeren platen opgebouwd. Het 45 toeren materiaal is aan mij voor verwerking van de gegevens en eventuele digitalisering in bruikleen gegeven. De 33 toeren langspeelplaten zullen in een later stadium worden verwerkt.

⁸ Het verschil is dat bij de meeste 78 toerenplaten de master (de was- of lakplaat) ook gebruikt is voor het vervaardigen van de matrijs. Hierdoor is het matrijsnummer onlosmakelijk verbonden met de groeven en is het nummer van groot belang bij de datering. In de onderhavige periode echter, 1957-1970, is de master vrijwel altijd vervaardigd op band. Vervolgens is van de band - op een later tijdstip - een grammofoonplaat gesneden. Hierdoor is het fysieke verband tussen geluidsopname en ontstaan van de plaat losgekoppeld. Daarbij vindt vaak een hersnijding plaats en/of is dezelfde opname uitgegeven als onderdeel van een 33 toeren lp en apart als 45 toeren single.

Dankzij de welwillende medewerking van de heer Rubens van de Biblioteka Publika Korsow (Openbare Bibliotheek Curaçao) is mij een exemplaar van de catalogus van de bibliotheekcollectie ter hand gesteld. Helaas is de registratie hier zo verricht dat voor het discografisch werk essentiële gegevens als matrijs- en catalogusnummer ontbreken. De beschikbare gegevens zijn overgenomen en zullen later ter plaatse worden aangevuld. Met deze beperkte gegevens kunnen al wel vele doublures worden weggenomen. Op deze wijze is een Excel bestand vervaardigd van ca. 400 titles (33 toeren) en ca. 1650 titels (45 toeren). Bij nadere verwerking is, vooral bij de 45 toerenplaten, een aantal titels vervallen. Dit laatste vrijwel altijd door het elimineren van de doublures.

Onlangs is in Nederland een nieuwe, mogelijk zeer omvangrijke, collectie (van Van Hees) gelokaliseerd. Medio mei zal een bezoek aan de eigenaar plaatsvinden, waarbij naar verwachting een indruk kan worden verkregen naar omvang en kwaliteit van de collectie.

Er wordt naar gestreefd zo veel mogelijk invoerwerk dat in Nederland gedaan kan worden ook in Nederland te verrichten. Op deze wijze kan snel over een maximale hoeveelheid gegevens worden beschikt. Doublures kunnen zo snel worden onderkend terwijl de lokatie van bepaalde platen dan bekend (en vlot traceerbaar) is. De tijd die op Aruba, Bonaire en Curaçao, ter beschikking staat kan dan optimaal worden benut voor onderzoek.

1.5 Koppeling van gegevens betreffende op de opnamen participerende musici aan de fonografische gegevens (concept)

Het voornemen ten spijt heeft nog geen koppeling van gegevens betreffende participerende musici aan de fonografische gegevens plaatsgevonden. In het huidig stadium van onderzoek zou dit tot een schijn nauwkeurigheid leiden. In de periode 1944-1957 wordt het leeuwendeel van de opnamen uitgebracht op de labels Hoyco, Musika en Padú. In het tijdvak 1957-1970 vinden veel uitgaven plaats op kleine labels. De chronologie zou nu meer gokwerk dan denkwerk worden. Daarom is besloten in een later stadium over te gaan tot het maken van dit overzicht, eerst nadat vrijwel alle platen in kaart zijn gebracht. Overigens, vanuit het Excel bestand is de geplande koppeling vrij snel te maken. Wat dat betreft kan worden gesteld dat een groot deel van de registratie al is verricht maar dat de ordening van de gegevens nog moet plaatsvinden.

Naar verwachting zal medio mei wel een discografie van de Arubaanse zanger/gitarist Juan Serrano worden opgesteld, alsmede een overzicht van de opnamen van de Curaçaose pianist Edgar Palm en de Arubaanse pianist Padú del Caribe.

2. Techniek

2.1 Nadere orientatie op meest recente ontwikkeling in geluids-registratietechniek.

Met de komst van de digitale techniek zijn de mogelijkheden onrechtmatigheden in geluidsbronnen te restaureren belangrijk verbeterd. Vroeger moest worden volstaan met een filter waarbij, tezamen met een deel van de ruis en tikken, veel van het oorspronkelijke signaal verloren ging. Tegenwoordig kan de restauratie op meer subtiele wijze worden verricht. Desalniettemin blijft restauratie discutabel. In sommige gevallen moet gekozen worden voor conservering. Dit houdt in dat een één op één kopie wordt gemaakt op een meer duurzame en/of meer toegankelijke geluidsdrager (dus volgens standaard systeem). Bij restauratie worden delen van het oorspronkelijk geluidssignaal verwijderd en/of vervangen

door een digitaal berekend signaal. Er is dus sprake van aantasting van het oorspronkelijk geluid, hetgeen weliswaar kan leiden tot meer luistergenoegen maar anderzijds restauratie en/of onderzoek in de toekomst - met weer meer geavanceerde technieken - kan blokkeren. Om deze reden wordt restauratie tot een minimum beperkt. Er wordt gezocht naar een optimale afweging tussen geluidskwaliteit en authenticiteit. Bij het maken van kopieën uit vreemde collecties wordt een niet gerestaureerd duplicaat in archief gehouden. In sommige gevallen zijn technische fouten typerend voor een studio. Zo is op de opnamen van het Curaçaose label Grabaciones Angel Job een sterke bandruis waarneembaar. Fouten roepen vragen op over de werkwijze, gebruikte apparatuur, technische vaardigheden en het budget. Zij vormen dus veelal een belangrijk onderdeel van de bron, een aanzet tot meer gericht speurwerk. Overigens zijn de opnamen uit de periode 1957-1970 over het algemeen goed van kwaliteit. De fouten waarvan gesproken wordt treden in de oren van de meeste mensen niet manifest op.

Nadere oriëntatie op meest recente ontwikkeling in geluids-restauratietechniek heeft tot de volgende bevindingen geleid:

Bij het eerste project is gebruik gemaakt van de CEDAR declicker DCX. Een uitstekend apparaat dat is ontwikkeld in opdracht van de Britse National Sound Archives. Het apparaat is in staat een tik te onderscheiden van vergelijkbare klanken in de muziek. Deze tik wordt uit het signaal gehaald en opgevuld met het meest waarschijnlijke geluid, hetgeen berekend wordt op grond van het omringend materiaal. De werking is in 'real time', het resultaat kan meteen worden gehoord en de intensiteit kan aan de staat van de geluidsdrager worden aangepast. Doordat de tikken verdwijnen wordt een rustig geluidsbeeld verkregen.

De apparatuur is uitgebreid met de CEDAR decrackler CRX. Dit apparaat werkt ongeveer zoals de declicker maar is afgestemd op het verwijderen van de meer subtiele storingen in het geluidssignaal. Van de spectaculaire winst die geboekt wordt met de declicker is hierbij geen sprake, maar bij sommige bronnen levert het gebruik van de decrackler zeker een verbetering op.

Zonder afbreuk te willen doen aan de CEDAR producten moet worden vastgesteld dat geluidsrestauratie tegenwoordig softwarematig in de computer op verantwoorde wijze kan worden aangepakt. Tijdens het eerste project is gewerkt met het geluidsprogramma Soundforge 4.5. Inmiddels is versie 8.0 in de handel en de hierbij geïncorporeerde mogelijkheden voor geluidsrestauratie biedt een goede 'declick'-functie. Een voordeel is dat de bewerking achteraf kan plaatsvinden in een fractie van de speelduur van het fragment. Hierdoor kan van het materiaal op lokatie een archiefexemplaar (ongerestaureerd tweekanaals) worden vastgelegd. Een kopie van dit bestand kan dan thuis worden gerestaureerd terwijl het archiefexemplaar (met alle ruis en tikken) kan worden bewaard voor bewerking in de toekomst, met weer meer geavanceerde restauratietechnieken. Bij probleemgevallen, hevig beschadigd materiaal vol met ruis, tikken en gekraak, is gebleken dat een milde toepassing van de drie systemen een beter resultaat geeft dan werken met één systeem op volledige capaciteit. Declicker, decrackler en Soundforge hebben hun specifieke sterke kanten. Toepassing op een laag niveau benut de goede eigenschappen, terwijl de nadelen van de systemen - bewerking van een signaal kan nu eenmaal nog altijd niet totaal ongestraft geschieden - op dat niveau nog niet optreden.

In tegenstelling tot de 78 toeren platen uit het eerste project zijn de platen uit de periode 1957-1970 betrekkelijk ruisvrij. 78 toerenplaten zijn voornamelijk geperst in schellak, een persmateriaal met grove korrelstructuur. De 33 en 45 toerenplaten zijn geperst in het ruisvrije vinyl. Wat er aan ruis op de platen aanwezig is is hoofdzakelijk ruis van de mastertape en/of opnameapparatuur. Deze ligt over het algemeen qua niveau dermate onder het signaal dat er weinig bezwaar is om deze nauwelijks hoorbare ruis te laten voor wat het is. Dit is wenselijk, want bij het verwijderen van de ruis ligt immer het gevaar van aantasting van het oorspronkelijk geluid op de loer. Ook voor de verwijdering van ruis zijn de afgelopen jaren op digitaal gebied nieuwe mogelijkheden ontstaan. Echter, ook hier moeten deze opties met terughoudendheid (en liever zelfs helemaal niet) worden toegepast.

2.2 Revisie en modernisering mobile opname-installatie

Met het oog op het dupliceren van producten van de lokale opname studio's, voor zover niet (of in slechte staat) beschikbaar in Nederland, is voor het eerste project een hoogwaardige mobile opname-installatie samengesteld. De eisen die aan de opbouw ten grondslag hebben gelegen gelden ook voor het tweede project: De platen moeten zo gekopieerd worden dat zijn, terug in Nederland, met de hierboven geschetste apparatuur, kunnen worden gerestaureerd. De installatie is compact en werkt op diverse voltages en net-frequenties (Antillen, 220 en 110 volt 50 Hertz, Aruba 220 en 110 volt 60 hertz.).

Tijdens het eerste project heeft de installatie tot volle tevredenheid gefunctioneerd. Technische ontwikkelingen nopen wel tot een verbetering van de installatie. De verbetering richt zich hoofdzakelijk op veiligheid (minder kans op uitval) en snelheid van verwerken.

Gehandhaafd blijft de draaitafel met 33, 45 en 78 toeren (waarvan de laatste snelheid is uitgerust met een fijnregeling), diverse naalden met verschillende afrondingsstraal van de naaldpunt om optimale aanpassing aan de groef mogelijk te maken en de voorversterker. Het arsenaal naalden zal worden uitgebreid met elliptische naalden voor microgroef.⁹ De din-pluggen in de installatie zullen worden vervangen door XLR-pluggen. Laatstgenoemde zijn degelijker, wereldwijde standaard en bovendien bij defecten gemakkelijker te solderen.

Wat zal vervallen zijn de DAT recorder en de cassetterecorder. DAT (digital audio tape) is een goed systeem maar opslag op een geluidsband blijft, zeker bij portable gebruik in de tropen, een risico. De cassetterecorder is destijds toegevoegd om analoge 'back-ups' te maken. Heden ten dage ligt het voor de hand de moderne hard-disk opnametechniek toe te passen. Door middel van een laptop computer kan dit op elke locatie geschieden. Van belang is echter dat de conversie van analoog naar digitaal signaal hoogwaardig gebeurt. Een slechte analoog-digitaal conversie is onherstelbaar. Het moet vergeleken worden met het raster in een krantenfoto. Is het raster eenmaal aanwezig dan is de scherpte voorgoed verstoord. Onnauwkeurigheden of beperkingen bij de conversie tasten het geluid aan. De in de meeste computers toegepaste analoog-digitaal converter (ad-converter) op de geluidskaart is onvoldoende. De ideale oplossing is een professionele compacte ad-converter toe te passen die het digitaal signaal via de usb-poort aanbiedt aan de computer. Bij oriëntatie op de markt blijkt de Apogee Mini Me het aangewezen hulpmiddel. Deze 24 bit 96 kHz ad-converter kan beschouwd worden als 'state of the art' en deze belangrijke schakel in de conservering /

⁹ Elliptische naalden zijn in staat de hoge frequenties in de groef beter te volgen. Dit komt omdat de vorm van de naald meer dan een radiale (normale) naald de vorm van de snijbeitel benadert. Vooral bij weinig afgespeelde grammofoonplaten verdient het gebruik van elliptische naalden de voorkeur.

digitalisering moet compromisloos zijn, juist in dit project dat gericht op de toekomst is. Bij de Apogee Mini Me kan gekozen worden voor diverse sample-frequenties. Onderzocht zal nog moeten worden wat aanbeveling verdient; direct werken op de CD-standaard 44.1 kHz, of kiezen voor een hogere definitie en werken op 96 kHz (voor een archief exemplaar in hogere resolutie) waarna voor normaal gebruik geconverteerd zal moeten worden naar 44.1 kHz.

Oriëntatie op de markt van laptop computers heeft uitgewezen dat voor dit doel gewerkt kan worden met een eenvoudige laptop computer van een gerenommeerd merk. De keus zal vermoedelijk gaan vallen op een Dell of Hewlett Packert uit de 'zakelijke reeks'. De 'zakelijke reeks' zijn computers met minder 'toeters en bellen', minder spectaculaire specificaties, maar wel met een beproefde en robuuste opbouw. Geluidsbewerking vraagt slechts weinig van de tegenwoordige systemen die zijn ingericht op verwerking van videosignalen, welke veel meer capaciteit vragen. De in aanmerking komende laptops bieden ruime mogelijkheden. 1,3 GHz processoren en 40 GB vaste schijven zijn gewoon. Op een 40 GB vaste schijf kunnen ongeveer 1300 tracks van 3 minuten (als .wav bestand, dus zonder compressie) worden vastgelegd. Door de laptop uit te rusten met een CD brander kan eventueel ter plaatse ook een back up gebrand worden. Voor gebruik ter plaatse kan de brander ook worden benut voor het maken van cd's voor gebruik in uitzendingen in het kader van het project bij de lokale radiostations en het desgewenst branden van kopieën voor private personen die hun collectie ter beschikking van het project hebben gesteld.

Naast veiligheid (geringe kwetsbaarheid) is een voordeel van de werkwijze met harddisk opname dat terug in Nederland het materiaal snel kan worden verwerkt. Vanuit de laptop kunnen de bestanden in een fractie van de speelduur overgeschreven worden naar de vaste schijf van de stationaire computer. Hierna kan bewerking in een deel van de speeltijd worden verricht. Gezien de grote hoeveelheid materiaal die zal moeten worden verwerkt is dit een belangrijk voordeel.

De gehele installatie kan in een handzame koffer worden samengebracht. De benodigde apparatuur past binnen het begrote bedrag.

De aanpassing en aanvulling van de installatie zal vermoedelijk in mei worden voltooid. Enig oponthoud is ondervonden vanwege moeizame te verkrijgen informatie over de apparatuur en traag verlopende contacten met leveranciers.

3. Voorbereiding / afspraken reis naar Aruba, Bonaire en Curaçao

Voorbereiding en afspraken voor de reis lopen voorspoedig. Voor Aruba, Bonaire en Curaçao zijn logeeradressen geregeld. In verband met de vondst van nieuw bronnenmateriaal in Nederland en het principe 'met zoveel mogelijk kennis en materiaal op reis' omdat dan het meest efficiënt geïnterviewd kan worden, is de planning enigszins gewijzigd en zal de reis enige maanden later plaatsvinden. Voor de uiteindelijk datum van afronding zal deze gewijzigde planning geen gevolgen hebben.

4. Lokaliseren van musici, voor zover in Nederland woonachtig aanvang met interviews

Met Julian B. Coco heeft een interview plaatsgevonden betreffende de opnamen die hij rondom 1957 heeft gemaakt met Juan Serrano. N.a.v. dit gesprek is gepoogd Juan Serrano te traceren. Helaas is dit nog niet gelukt. Met de zangeres Hortence Sarmaat is contact gelegd en zijn afspraken gemaakt voor interviews. Andere musici (in Nederland) zijn nog niet

opgespoord. De verwachting is dat na radioprogramma's en interviews (als gevolg van de binnenkort te verspreiden persberichten) zich wel enige personen zullen melden. Duidelijk is echter wel dat het leeuwendeel van de interviews op de Antillen en Aruba zal moeten plaatsvinden.

5. Extra werkzaamheden, buiten de planning

5.1 digitalisering

Hoewel niet gepland is al snel een aanvang gemaakt met de digitalisering van materiaal. Dit is onder andere het gevolg van het in bruikleen verkrijgen van de Collectie R. Na verwerking van de discografische gegevens is het niet meer dan logisch - met de platen immers in huis - over te gaan tot digitalisering van het voor het project interessante materiaal. Tevens is het van belang materiaal 'op de plank' te hebben liggen voor gebruik bij radio-uitzendingen (interviews).

Het gedigitaliseerde materiaal wordt opgeslagen op CD. Naast opslag op audio CD, die dus direct kan worden afgedraaid, wordt een data CD gemaakt als back-up met het gedigitaliseerde materiaal als .wav file. De back up wordt gemaakt op een ander merk CDR dan de audio CD. Immers, wat de levensduur van CDR's betreft doen de wildste verhalen, zowel positief als negatief, de ronde. Op deze wijze kan bij verval van één van de CD's altijd worden teruggegrepen op de andere.

5.2 persbericht, promo cd, handelseditie

Met het oog op het verkrijgen van aandacht van de media is een persbericht betreffende het project geschreven. Dit persbericht zal binnenkort worden verzonden naar kranten en radio/t.v. stations in Nederland en de Nederlandse Antillen en Aruba. Er is gezorgd voor een vertegenwoordiging van het project op Aruba, Bonaire en Curaçao. Hierdoor wordt het personen aldaar gemakkelijker gemaakt te reageren indien zij gegevens en/of platen aan te bieden hebben. Zij behoeven dan immers niet naar Nederland te bellen maar kunnen zich wenden tot lokaal bekende personen. Deze laagdrempeligheid is van groot belang.

Met het oog op de te verwachten media-aandacht is ook een 'promo CD' samengesteld met een bloemlezing uit het tot nu toe gedigitaliseerde materiaal. Hierbij heeft naast muzikaliteit ook 'het verhaal' achter de stukken een rol gespeeld.

De promo cd heeft er al toe geleid dat onlangs met Otrabanda Records besprekingen zijn gevoerd betreffende de uitgave van een handelseditie CD voor de periode 1957-1970. Deze zal het karakter krijgen van 'Riba Dempel', de CD die in samenwerking met Otrabanda Records is uitgebracht naar aanleiding van het project Disconan Bieuw (1944-1957). Naar verwachting zal de nieuwe CD medio 2006 kunnen verschijnen.

5.3 media

In de afgelopen maanden zijn, overigens niet in projecttijd, artikelen geschreven over Julio Perrenal, Thomas Henriquez (50 jaar geleden overleden) (beide worden binnenkort gepubliceerd) en 'Muziek van de Antillen en Aruba' in: Antilliaans Dagblad, 24 december 2004 p. 10-11. Tevens is een 'mijmering' van Julian Coco opgenomen n.a.v. de 50 jarige

sterfdag van Thomas Henriquez. Radio Nederland Wereldomroep heeft een kort interview afgenomen n.a.v. de 85ste verjaardag van de Arubaanse pianist Juan Lampe (Padú del Caribe).

5.4 aanvullend bronnenmateriaal in Nederland

Een korte speurtocht in de bestanden van de Koninklijke Bibliotheek en diverse universiteitsbibliotheken heeft uitgewezen dat een deel van de kranten, belangrijk bronnenmateriaal i.v.m. de datering en achtergrondinformatie m.b.t. de platen, in Nederland raadpleegbaar is.¹⁰ Ten dele is dit een gevolg van uitwisseling van materiaal (op rolfilm) tussen bibliotheken. Aangezien in principe de reis naar de Antillen en Aruba met zoveel mogelijk informatie 'in de achterzak' moet worden aanvaard, omdat dan het meest efficiënt geïnterviewd kan worden daar de lacunes dan meer zichtbaar zijn, is het logisch de reis naar de eilanden enige maanden later te laten plaatsvinden. Zo is er dan gelegenheid de voor het onderzoek relevante jaargangen door te nemen.

Tim de Wolf,
mei 2005.

¹⁰ Het betreft in de Koninklijke Bibliotheek en Universiteits Bibliotheek Leiden de Arubaanse Courant (1954-1967) De Beurs en Nieuwsberichten (1935-...) en de Amigoe di Curaçao (1883-1976).